

قال الله تعالى:

{ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا }

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beyt Hakkında Şöyle
Buyurmuştur:

**"Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten tüm kötülükleri gidermek
ve sizi tertemiz kılmak ister."**

(Ahzâb / 33)

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Sünnî ve Şii kaynaklarında Allah Resulü'nden (s.a.a) rivayet edilen çok sayıdaki hadis, bu ayetin Âl-i abadan olan beş kişi hakkında nazil olduğunu, Ehl-i Beyt ifadesinin onlara has bir ifade olduğuna ve onların Muhammed (s.a.a), Ali, Fatıma, hasan ve Hüseyin (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) olduğuna delalet etmektedir. Örnek olarak bk: Müsned-i Ahmed (h. 241), c.1, 331; c.4, s.107; c.6, s.292 ve 304; Sahih-i Müslim (h. 261), c.7, s.130; Sünen-i Tirmizî (h. 279), c.5, s.361 ve...; es-Sünenü'l-Kubra, Nesaî (303), c.5, s.108 ve 113; ez-Zeriyetu't-Tahireti'n-Nebeviyye, Dulabî (h.310), s.108, el-Müstedrek-u Ale's-Sahihayn, Hakim Nişaburî (h. 405), c.2, s.416; c.3, s.133, 146 ve 147; el-Burhan, Zerekşî (h.794), s.197; Fethu'l-Barî, Şerh-u Sahih-i Buharî, İbn Hacer Askalanî (h.852); c.7, s.104; Usul-i Kâfî, Kuleynî (h.328), c.1, s.287; el-İmamet-u ve't-Tebisiret-u İbn Babeveyh (h.329), s.47, h.29; Deaimu'l-İslam, Mağribî, (h.363), s.35 ve 37; el-Hisal, Şeyh Saduk (h.381), s.403 ve 550; el-Emalî, Tusî (h.460), h:438, 482, 783 ve yine aşağıdaki kaynaklarda bu ayetin tefsirine bakınız: Camiu'l-Beyan, Taberî (h.310); Ahkamu'l-Kur'an, Cessas (h.370); Esbabu'n-Nüzul, Vahidî (h.468); Zadu'l-Mesir, İbn Cevzî (h.597); el-Cami-u Li Ahkami'l-Kur'an, Kurtubî (h.671); Tefsir-i İbn Kesir, (h.774), Tefsir-i Sa'lebî (h.825); ed-Durru'l-Mensur, Siyutî (h.911); Fethu'l-Kadir, Şevkanî (h.1250); Tefsir-i Ayyaşî (h.320); Tefsir-i Kummî (h.329); Tefsir-i Fırat-ı Kufî (h.352), ulu'l-emir ayetinin altında; Mecmau'l-Beyan, Tabersî (h.560) ve çok sayıdaki diğer kaynaklar.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: |
إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ:
كِتَابَ اللَّهِ، وَ عِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي،
مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا
أَبَدًا، وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى
يَرِدَا عَلَيَّ الْخَوْضَ.

(صحيح مسلم، ج ٧، ص ١٢٢، سنن دارمي، ج ٢، ص ٣٣٢، مسند احمد،
ج ٣، ص ١٤، ١٧، ٢٦، ٥٩، ج ٤، ص ٣٦٦، ٣٧١، ج ٥، ص ١٨٢، مستدرک
حاکم، ج ٣، ص ١٠٩، ١٤٨، ٥٣٣، و....)

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır: “Ben sizin
aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum: –
Biri– Allah’ın kitabı ve –diğeri– itretim, Ehl-i
Beytim. Bu ikisine sımsıkı sarıldığınız müddetçe
asla sapmazsınız. Bu ikisi Kevser havuzunun
başında bana varıncaya kadar birbirinden
ayrılmazlar.

(Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i Daremi, c.2,
s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14, 17, 26, 59, c.4,
s.466, 471, c.5, s.182; Müstedrek-i Hakim, c.4, s.109,
148, 533 vs...)

Hz. Ali (a.s)’ın
Sahabeden Üstünlüğü

Hz. Ali (a.s)'ın Sahabeden Üstünlüğü

Dünya Ehl-i Beyt Kurultayı

Mütercim:
Murteza TURABİ

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: في رحاب اهل البيت ج 22 افضلية
الامام علي عليه السلام
تهیه کننده: اداره ترجمه مجمع جهانی اهل بیت
مؤلف: گروه پژوهش - سید عبدالرحیم الموسوی
مترجم: مرتضی ترابی
زبان ترجمه: ترکی

HZ. ALİ (A.S)'IN SAHABEDEN ÜSTÜNLÜĞÜ

Yazan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı Telif Heyeti

Çeviren: Murtaza Turabi

Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık, Tercüme Bürosu

Dizgi ve Mizanpaj: Derya

Baskı: Leyla

Baskı Sırası: 1. Baskı

Baskı Tarihi: 2010

Yayımlayan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı

Tiraj: 3000

ISBN:

Site : www.ahl-ul-bayt.org

e-mail: info@ahl-ul-bayt.org

Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ ÖNSÖZ—9

HZ. ALİ (A.S)’IN SAHABEDEN ÜSTÜNLÜĞÜ—13

1. İMAM ALİ (A.S) ŞAHSİYETİNDEN GÖRÜNTÜLER—15

1– Hz. İmam Ali’nin İlmi Yöndeki Kişiliğinden Görünümler—15

2– İmam Ali’nin (a.s) İmani Yöndeki Kişiliğinden Görünümler —17

3–İmam Ali’nin (a.s) Cihaddaki Kişiliğinden Görünümler—20

4–Ali (a.s) Ahlaki Kişiliğinden Görünümler: —23

2. İMAM ALİ (A.S) HAKKINDA NAZİL OLAN AYETLER—29

3. ALİ’NİN (A.S) SAHABEDEN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ BİLDİREN NEBEVİ SÜNNETTEKİ AÇIKLAMALAR—37

4. KONU: SAHABENİN ALİ (A.S) ŞAHSİYETİNDEN İZLENİMLERİ—41

YAYINCININ ÖNSÖZ

İhtilaf insanların tabiatından kaynaklanan bir durumdur; Allah Teala güzel ihtilafların iman çerçevesinde kalmasını ister; işte bu nedenle şimdiye kadar ihtilafa düşen kişilerin tümünün kabul ettiği sabit bir ölçü yoktur. Oysa Allah Teala, insanlar ihtilaf ettikleri konuda müracaat etmeleri için Kur'an'ı indirdi.¹

Bu eşsiz hak dışında dünya işleri hiçbir şeyle yoluna girmez. Mutlak tevhid kuralı üzerine kurulan Kur'an-ı Kerim de bunu vurgulamaktadır. Daha sonra inhiraf ve sapmalar meydana gelmiş, hurafe ve efsaneler ortaya çıkmış, nihayet insanlar bu büyük kaynaktan uzaklaşmışlardır.

Buradan anlaşılıyor ki, insanlar heva ve heveslerine uyarak azgınlık ve dalaletle düşmeleri söz konusu olduğu için hak ve batıl konusunda hakem olamazlar.

Kur'an-ı Kerim nazil olmasına rağmen, heva ve hevesler insanları şuraya buraya çekmekte, tamahları, eğilimleri, korku ve dalaletler onları Kur'an'ın hükmünü kabullenmekten ve Kur'an'ın hükümlerine götürecek hakka müracaat etmekten alıkoymaktadır.

Kur'an-ı Kerim'in apaçık nassına göre² insanları ihtilaf ve inada sürükleyen etken haddi aşmak ve azgınlıktır.

İhtilaf ve tefrikanın diğer bir nedeni ise cehalettir. Cahil, bilmediği şeyi âlimden sormalıdır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor: **"Bilmiyorsanız zikir ehline sorun."**³

1– Bakara, 213.

2– Bakara, 213.

3– Enbiyâ, 7; Nahl, 43.

İşte bu nedenle cahilin, aklın kabul ettiği ve akıl sahiplerinin uyguladıkları bu ilkeyi çiğnemesi haddi aşmak, ihtilaf ve tefrikayı önleyecek apaçık kuralları ayaklar altına almaktır.

İslam, gerçekleri Kur'an-ı Kerim'e ve kendi nefsinden konuşmayan, konuştuğu her şey bir vahiy olan Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine yansıyan Allah'ın ebedi dinidir.

Allah ve Resulü, Efendimizin hayatında olduğu gibi vefatından sonra da ümmetin ihtilafa düşeceğini biliyorlardı.

İşte bu nedenle Resulullah'tan (s.a.a) sonra ümmetin Allah Resulü'nü (s.a.a) izlemesi için Kur'an-ı Kerim onlar için bir meşale kılınmış, anlayıp tefsir edemedikleri konular için de onlara Ehl-i Beyt (a.s) sunulmuştur. Çünkü Ehl-i Beyt (a.s) her türlü çirkinlik ve kötülükten temiz tutulmuş, Kur'an-ı Kerim onların dedesi Muhammed Mustafa'ya (s.a.a) nazil olmuş, onlar da Kur'an'ı ondan almış, idrak ederek uygulamışlardır. Allah Teala onlara hiç kimseye vermediği bir şeyi vermiştir... Nitekim Resulullah (s.a.a) da meşhur Sekaleyn hadisinde onların kapsamlı merciliklerini vurgulamıştır. Böylece onlar da büyük bir gayretle Allah'ın dinini ve Kur'an-ı Kerim'i yanlış anlaşılma ve yanlış tefsir edilmekten korumaya çalışmış ve onun yüce anlamlarını insanlara anlatmak ve açıklamak yolunda çaba harcamışlardır. Böylece ümmetin mercii ve Müslümanların sığınağı olmuşlar, büyük bir sabırla zihinlerde oluşan soru ve şüpheleri gidermişlerdir. Onların bize ulaşan mirasları, kendilerine soru yöneltenlere ve onlarla konuşanlara karşı sergiledikleri güzel muamelelerini, güç ve derinliklerini ortaya koymaktadır; bu da onların ilmi merciliklerine delalet etmektedir.

Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin koruduğu ve izleyicilerinin yok olup gitmekten muhafaza ettikleri Ehl-i Beyt (a.s) mirası İslam öğretilerinin çeşitli dallarına yer veren kapsamlı bir okuldur. Bu okul asırlar boyunca bu berrak sudan almaya hazırlıklı kişiler yetiştirmiş, İslam ümmetine Resulullah'ın Ehl-i Beyt'ini (a.s)

izleyen büyük alimler sunmuş, yurt içi ve yurt dışından gelen çeşitli düşüncelere sağlam ve ikna edici cevaplar vererek şüphelerini yok etmiştir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı, üzerine düşen sorumluluğu göz önünde bulundurup Ehl-i Beyt (a.s) çizgisi ve olanların yüce mektebini izleyerek risalet harimini savunmaya, çeşitli mezhep mensupları ve İslam düşmanlarının onun gerçeklerini gizleyip yok etmek amacıyla yönelttikleri tehditleri azimli bir şekilde defetmeye ve asırlar boyu onlara iyi bir şekilde karşı koymaya girişmiştir.

Bu konuda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi ulemasının kitaplarında yer alan tecrübeler gerçekten kendi alanında paha biçilmez bir değer taşımaktadırlar; çünkü bu tecrübeler akıl ve delile, çirkin taassup ve heveslerden arınmış bilimsel temellere dayanmaktadırlar; ayrıca selim fitrat, akıl ve mantığın ölçüleri doğrultusunda ulema ve düşünürlerle hitap etmektedir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı, geçmiş asırlarda ve özellikle günümüzde İslam ve Müslümanlara karşı kin güden bazı çevrelerin internet kanalları vb. araçlarla gündeme getirdikleri şüphelere verdiği reddiye, soru-cevap ve tartışmalarla elde ettiği zengin tecrübeleriyle hakikate susamışlar için yeni bir çağ açmıştır. Bu doğrultuda her türlü çirkin davranıştan kaçınmaya özen göstermiş, akıl ve ruhların çok hızlı bir şekilde mükemmelleşmeye doğru gittiği bir asırda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin bütün âleme sunduğu gerçeklerden gereğince yararlanılması için düşünürleri ve hakikat taliplerini harekete geçirmeyi azmetmiştir.

Burada şuna da değinmemiz gerekiyor ki, bu araştırma mecmuası Hüccetü'l-İslam Şeyh Ebulfazl İslamî'nin başkanlığında, ilim ve fazilet sahibi arkadaşlarının yardımıyla özel bir heyette hazırlanmıştır. Bu mecmuanın hazırlanmasında emeği geçen kişiler şunlardır: Seyyid Munzir Hekim, Şeyh Abdulkerim Behbahanî, Seyyid Abdurrahim Musevî, Şeyh

Abdulemir Sultanî, Şeyh Muhammed Eminî, Şeyh Muhammed Haşim Amulî, Seyyid Muhammed Rıza Âl-i Eyyub, Şeyh Ali Behramî, Hüseyin Salihî ve Azim Ukabî.

Bu mecmuada emeği geçen yukarıdaki kişilerle birlikte her biri bu araştırmadan bir bölümünü inceleyip değerli görüşlerini belirten ilim ve fazilet sahibi, araştırmacı Şeyh Muhammed Hadî Yusufî Garavî, Şeyh Caferu'l-Hadî, Üstad Sahib Abdulhamid'e ve bu eseri teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Arzu ve ümidimiz yüce Rabbimizin üzerimize bırakmış olduğu risaletin bir bölümünde yeterli çabayı harcamış olmaktır. O Rabbimizin ki, hak dini bütün dinlerden üstün kılmak için elçisini hidayet ve hak din üzere gönderdi. Şahid olarak Allah yeter.

**Dünya Ehl-i Beyt (a.s)
Kurultayı
Kum**

HZ. ALİ (A.S)'IN SAHABEDEN ÜSTÜNLÜĞÜ

İmam Ali b. Ebi Talib'in (a.s) sahabeden üstünlüğünü açıklayan şer'i deliller sadece Resululah'ın sözleriyle sınırlı değildir. Çünkü Resulullah'ın İmam Ali (a.s) hakkında söylediği sözler genellikle Hz. Ali'nin üstünlüklerini ortaya koyan ayeti kerimelerin nüzülüyle eşlik etmiştir. Bütün bu nasları gözden geçiren kişi şu gerçeğe vakıf olur ki bu naslar sadece sahabeyle mukayese ve karşılaştırma yönünden İmam Ali'nin (a.s) üstünlüğünü ifade etmekle kalmamış bunun yanı sıra daha derin ve geniş bir manayı da içermişlerdir: O da Hz Ali'nin taşıdığı kutsi ve yüce yetenekler ve üstünlükler yönünden Resululah'tan sonra imamet görevini taşımaya en layık kimse olduğu gerçeğidir. İmam Ali'nin taşıdığı masumiyet ve vehbi ilmi, kerametlerini ve mucizelerini dikkati almasak bile onun üstün sıfatı, ilim ve kabiliyetleri yönünden hulafa okulunun ön gördüğü kıstaslar gereğince de bütün sahabeden faziletli olduğu anlaşılır. Bu yüzden İmam Ali (a.s) sahabeden üstün olduğunu birkaç başlık altında incelememiz gerekir:

1. İMAM ALİ (A.S) ŞAHSİYETİNDEN GÖRÜNTÜLER

İmam Ali b. Ebi Talip (a.s) tutum ve davranışları ve ilahi vasıfları onun yüce bir örnek olmasına vesile olmuştur. Bu yüce örneğin taşıdığı derinlikleri ve sırları sadece onun davranış ve tutumlarıyla ortaya koyduğu alametlerle keşfetmek ve bu derinliklere inmek mümkün değildir. Elbette bu belirti ve alametlere, bu görünümlere vakıf olan bir kimse onun sahabeden faziletli olduğunu ve bu üstünlüğü yalnız bir sahayla sınırlı kalmayıp bütün sahalarda koruduğunu anlar. Şöyle ki, Hz. Ali'yle (a.s) sahabeden kimsenin boy ölçüşemeyeceği gerçeğine vakıf olur. Şimdi Hz. Ali'nin (a.s) şahsiyetinden bazı görünümlere yer verelim:

1– Hz. İmam Ali'nin İlmi Yöndeki Kişiliğinden Görünümler

İmam Ali (a.s) sahabeden ilim yönünde en üstün olduğu bir gerçektir. İmam Ali (a.s) ilmi kemali ve üstünlüğü o dereceye varmıştır ki Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ben ilmin şehriyim Ali'de onun kapısıdır”¹ Bu sözü Resulullah sahabeden kimse hakkında söylememiştir.

Bu gerçeği bizzat İmam Ali (a.s) şu sözü de pekiştirmektedir. “Resulullah bana ilimden bin kapı öğretti her kapıdan bana bin kapı açılıyor”² Böylece Ali'nin (a.s) ilahi ilimdeki üstünlüğü o dereceye varmıştır ki o şu cümleyi ifade etmiştir: “Eğer perde

gözümün önünden kalkacak olsa benim yakınım artmaz”¹ Yine sahabeden kimsenin taşımasına güç yetiremeyeceği büyük bir ilmi taşıdığını ifade ederek kendi göğsüne işaretle şöyle demiştir: “Bilin ki şurada çok geniş bir ilim vardır ancak onu taşıyabilecek kimseleri bulabilmiyorum.”² Bu sözler açıkça gösteriyor ki İmam Ali (a.s) ilim yönünden Resulullah (s.a.a) dışında kimsenin ulaşamayacağı bir mertebeye ulaşmıştır. İmam Ali (a.s) bu gerçeğe işaretle şöyle diyor: “Ben gizli ilimlere daldım, eğer onu açacak olursam, derin kuyuya sarkılmış ip gibi sarsılırsınız.”³

Ebi Tufeyl şöyle diyor: Ali (a.s) şu cümleleri söylediğine şahit oldum “Benden sorun Allah'a yemin olsun ki neyin hakkında benden soracak olsanız ben onu mutlaka size açıklarım. Bana Allah'ın kitabı hakkında sorun Allah'a yemin olsun ki Kur'an'da olan her ayetin gece mi gündüz mü, düz bir alanda mı yoksa dağda mı indiğini ben bilirim”⁴ Said b. Musayip de şöyle demiştir: “Resulullah'ın sahabesinden kimse Ali (a.s) dışında “Benden istediğinizi sorun” diye bir söz söylememiştir.”⁵

Hz. Resulullah (s.a.a) birçok defasında Hz. Ali'nin (a.s) sahabeden üstün olduğunu açıklamıştır.

Resulullah Hz. Fatıma Zehra'ya hitaben şöyle buyurmuştur: “Sana ümmetimin İslam yönünden öncelik taşıyanını ve ilim yönünden en üstün olanını ve hilim yönünden en yüce olanını eş yapmama razı olmaz mısın?”⁶

Resulullah (s.a.a) yine şöyle buyurmuştur. “Benden sonra

1– El-Mustadrek alessahihayn c. 3 s. 126 Tarih-i Bağdad c. 11 s. 49. Camiu'l-Usul c. 9 s. 473 Usdu'l-Gabe c. 4 s. 22; El-Bidaye ven-Nihaye c. 7 s. 372; Tirmizi'de bu hadisi kendi Süneninde c. 5 s. 637'de şu ibareyle kaydetmiştir: Ben hikmetin kapısı ve Ali de onun kapısıdır.

2– Fahri Razi Tesiri Ali İmran ayet 33 tefsiri bölümü; Kenzu'l-ummal c. 13 s. 114

1– Menakıp-i İbn-işehraşup c.2 s. 38

2– Nehcu'l-Belaga kısa sözler: 147

3– Nehcu'l-Belaga Hutbe: 5.

4– Fethu'l-Bari c. 8 s. 459; Kenzu'l-Ummal c. 13 s. 165; Tehzubu'l-Kemal c. 20 s. 487; Usdu'l-Gabe c. 4 s. 22.

5– Er-Riyazu'nazire c. 3 s. 166; Yenabiu'l-Mevedde s. 286

6– Musned Ahmed c. 5 s. 26.

ümmetimin en bilgin olanı Ali b. Ebi Talip'tir"¹ Yine şöyle buyurmuştur: "Ali ilmimin kabıdır, ilmimin yerleştiği yerdir, benim vasımdır ve benim kapımdır ancak o kapıdan bana gelinir."²

Yine buyurmuştur ki: "Ali ilmimin kapısıdır ve benim görevlendirildiğim risaleti ve bana verilen Kur'an'ı benden sonra ümmetime açıklayandır."³

Yine buyurmuştur ki: "Benden sonra ümmetimin sünnete ve yargıya en bilgili olanı Ali b. Ebi Talib'tir."⁴

Yine buyurmuştur ki: "Benden sonra ümmetimin ihtilafa düştüğü konuları sen onlara açıklarsın."⁵

2- İmam Ali'nin (a.s) İmani Yöndeki Kişiliğinden Görünümler

Manevi yönden büyük bir ağırlık taşıyan İmam Ali (a.s) gelecek nesiller için hayatında yüce görünüm ve portreler çizmiş ve bütün sahabeden üstünlüğünü kanıtlamıştır. Hz Ali'nin (a.s) ayrıcalık taşıdığı imandaki sebat ve sağlamlık yönü çeşitli görünümlere sahiptir.

Nitekim "Onları çok rükû eden ve secde eden halde görürsün"⁶ ayetinin tefsirinde gelen nakle göre bu ayetin Ali (a.s) hakkında nazil olduğu açıklanmıştır.⁷

Bu hususta Ali (a.s) şöyle demiştir: "Ben insanlardan önce

1- El-Menakip, Harezmi s. 49

2- Kifayetu't-talib s 70 ve 92

3- Kenzu'l-Ummal c. 11 s. 614.

4- Er-Riyazu'nazire c. 2 s. 194; Tefsir-i Nisaburi Ahkaf Suresi'nin tefsiri, Tezkiretu'l-Havvas s. 87; Feyzu'l-Kadir c. 4 s. 257.

5- Mustedreku's-sahiheyn c. 2, s. 122.

6- Feth Suresi: 29

7- Şevahidu't-tenzil c. 2 s. 183; Tefsiru'l-Hazin c. 4 s. 113; Ruh'u'l-Meani c 6 s. 117

Resulullah'la birlikte 7 yıl namaz kılmışım ve ben onunla namaz kılan ilk kişiyim"¹ Yine buyurmuştur ki: "Peygamber'den (s.a.a) sonra bu ümmet içinde kendimden başka kimsenin Allah'a hakkınca ibadet eden bir kimseyi tanımıyorum."²

Yine buyurmuştur ki: "İnsanlar İslam'a girmenden ben İslam'a girdim ve onlar namaz kılmadan ben namaz kıldım."³ Ali (a.s) insanların ibadete en düşkününü ve en çok namaz kılanı ve oruç tutanıydı.

İnsanlar ondan gece namazına önem vermeyi ve zikirlerle bağlı kalmayı nafileleri yerine getirmeyi öğrendiler.

Nasıl böyle olmaz ki o namaza ve ibadete düşkünlüğünü hatta Sıffin'da savaşın en kızgın gecelerinden biri olan Leyletü'l-Herir'de okların etrafından uçtuğu ve kenarından geçtiği halde bile gece namazını terk etmemiş ve ibadetle meşgul olmuştur.

Nasıl böyle olmaz ki uzun secdeleri yüzünden alnı develerin sırtı gibi kabarmıştı.⁴

İmam Ali b. Hüseyin Zeynel Abidin (a.s) ibadette o üstün ve varılmaz aşamaya erişmesine rağmen "Senin ibadetin büyük babanın ibadetine göre hangi mertebede yer alır? diye sordukların da şöyle karşılık verdi "Büyük babama göre ibadetim büyük babam Ali'nin (a.s) ibadetinin Resulullah'a (s.a.a) göre ibadeti mertebesinde yer alır."⁵

İman ve Allah'ın kulluğun diğer görünüm ve belirtilerine gelince onun ilahi ahlak ve temizlikte zirvede olduğunu

1- Tezkiretu'l-Havvas s. 63

2- Hasais Emiru'l-Müminin s. 63

3- Şerh-i Nehci'l-Belaga c1 s. 10

4- Şerh-i Nehci'l-Belaga c1 s. 27

5- Şerh-i Nehci'l-Belaga c1 s. 9

görüyoruz. Kur'an-ı Kerim doğruların örneği olarak onu şu ayette açıklamıştır: “Allah’a ve Resul’e iman eden kimseler, işte onlardır gerçek doğrular.”¹ Bu ayet Ahmed b. Hanbel’in nakline göre Ali b. Ebi Talip hakkında nazil olmuştur.²

Yine birçok ayet vardır ki Hz. Ali’nin (a.s) iman için canlı ve somut bir örnek olduğunu açıkça ortaya koyar.

Alla Teala şöyle buyuruyor: “Acaba sizler hacılara su vermeyi ve Mescidu’l-Haram’ı onarmayı, Allah’a ve ahiret gününe iman eden ve Allah yolunda cihat eden kimsenin ameli gibi mi sandınız? Bunlar Allah yanında eşit değillerdir. Allah zalimler topluluğunu hidayete erdirmez”³

Bu ayet ve bu ayetten sonraki ayetler Hz. Ali (a.s) ile o hazrete karşı övünmeye kalkışan Talha, İbn-i Şeybe ve Abbas hakkında nazil olmuştur.

Talha: “Ben Beytullah’a daha evlayım çünkü anahtar benim elimdedir.” Abbas da: “Ben daha efdalim çünkü ben hacılara su vermekle görevliyim ve bu işi üstlenen benim.” Ali (a.s) da: “Ben insanların iman yönünden ilki ve onların en çok cihat edeniyim” diye buyurmuştur. ” Bunun üzerine Allah Teala yukarıdaki ayeti İmam Ali’nin onlardan daha üstünlüğünü açıklamak için indirmiştir.⁴

Yine şu ayet Kur’anda nazil olmuştur ki “Acaba mümin olan bir kimse, fasık olan bir kimse gibi midir? Bunlar bir olmazlar.”⁵ Bu ayette müminden maksat Ali’dir ve Fasıktan

1– El-Hadid 19

2 – İbn-i Hanbel El-Fazail böl. Es-Sevaiku’l-Muhrika s.123; Tefsiru’l El-Kebir c. 27 s. 57

3– Tevbe: 19

4– İbn-i Kesir Tefsiri c. 2 s. 241; Taberi Tefsiri c. 10 s. 68, Esbabu’n-Nuzu V-ahidi 139; Ed-Duru’l-Mensur c. 3 s. 318

5– Secde: 18

maksat Velid.¹

Böylece bu ayetle Kur’an-i Kerim insanlara mümin kişinin örneği olarak Ali (a.s) tanıtıyor.

Bunların yanı sıra Resulullah’ın (s.a.a) birçok yerde Ali’nin (a.s) ilahi risalet ve öğretilerine her kesten çok vakif olduğuna, İslam’daki önceliğine ve karışık durumlar ortaya çıktığında iman gücüyle sorunları halletmeye muktedir olduğuna deyinerek Ali (a.s) üstünlüğünü açıklamıştır.

Ebuzer Gifari şöyle demiştir: “Resulullah’ın (s.a.a) huzuruna geldik ve ashabından sana en sevimli olan kişi kimdir? diye sorduk. Resulullah şöyle buyurdu: Ali’dir, o insanlık ve İslam yönünden size öncelik taşıyan kişidir.”²

3–İmam Ali’nin (a.s) Cihaddaki Kişiliğinden Görünümler

Hz. Ali (a.s) cihattaki üstünlüğünü ispatlamaya çalışmak bedihi olan konuları izah etmek türünden bir şey sayılır.

Bütün Müslümanlar hatta gayrı Müslimlerden olan bilginler Resulullah (s.a.a) dışında sahabenin en şecaatli ve cihatta en girişken olanın Ali (a.s) olduğunda ittifak etmişlerdir.

Şecaat ve cihat sevgisi sahabenin hayatında belirgin bir olgu olarak biliniyorsa kuşkusuz Ali (a.s) için cihadın değeri ve önemi daha çok çetin muharebelerde bulunmak ve diğerlerinin gerilemek zorunda kaldıkları veya ilerlemeye güçlerinin yetmediği meydanlara atılmakta ve Müslümanları çıkmaz ve muhasaradan ilahi şecaat ve gücüyle kurtarmakta tabaruz ederdi.

Buna, İmam Ali’nin (a.s) müşriklere ve kitap ehline karşı Bedir, Ahzap, Hayber, Huneyn ve diğer savaşlardaki

1– Taberi Tefsiri c. 21 s. 68; İbn-i Kesir Tefsiri c. 3 462.

2– Kenzu’l-ummal c. 13 s. 122

kahramanlıkları ve tutumları şahitlik etmektedir.

Ebu Hureyre'den şöyle nakletmektedir: “Resululah (s.a.a) Hayber gününde şöyle buyurdular: “Ben bayrağı yarın öyle bir kişiye vereceğim ki Allah ve Resul onu sever ve Allah onun eliyle fetih ve zaferi nasip eder.” Ömer diyor ki: “O güne kadar ben komutan olmayı sevmezdim, (fakat bu sözden sonr o kişinin kendim olmasını arzuladım,) ancak Resulullah bayrağı Ali'ye teslim etti ve ona: Gerine bakma.” dedi. Ali, Resulullah'ın huzuruna yaklaşarak: “Ya Resulullah hangi hedef için savaşalım” diye sordu:

Resulullah onlar: La ilahe illAllah ve Muhammed'un rsululleh diye şahadet etmeleri için savaşın. Bunu yaptıklarında artık hak olan durumlar müstesna, kendi canlarını ve mallarını korumuş olurlar ve onların hesapları yüce Allaha kalır.”¹

Hendeke gazvesinde İmam Ali (a.s) hakkı desteklemek yolunda en güzel kahramanlık örneğini sergilemiştir ve bununla da tüm sahabeden ayrıcalığını ortaya koymuştur.

Ehl-i Sünnet'inde naklettiği bir hadiste şöyle geçer:

“Emri b. Abdavut el Amiri Handek gazvesinde meydana gelip savaştığı ve mubariz istediğinde Müslümanlar ona karşı savaşa çıkmaktan aciz kaldılar ve Ali (a.s) ona karşı savaşmak için meydana geldi.

Resulullah (s.a.a) bu büyük hadisenin değerini ifade ederken şöyle buyurdu: İmanın tümü, şirkin tümünün karşısına çıkmıştır.”²

Ahmed b. Hanbel kendi müsnedinde: İmam Hasan'nın (a.s) İmam Ali'nin (a.s) vefatından sonra şöyle dediğini nakleder:

“Dün öncekilerin ilimde kendisinden öne geçemedikleri ve

1– Musned Ahmed c.3 s. 86, Tebakatu'l-Kubra İbn– Saad c. 2 s. 110, Et-Tarihu'l-Kebir c. 7 s. 163

2– Şerh-i Nehci'l-Belaga İbn-i Ebil Hadid c1 s. 27

sonrakilerinde kendisine varamayacağı bir kişi yanımızdan ayrıldı, Resulullah (s.a.a) bayrağı ona verir ve onu savaşa gönderirdi. Ve bu halinde Cebrail onun sağında Mikail onun sonunda hareket ederdi ve o fetih ve zafere ulaşmadıkça geriye dönmezdi.”¹

Harezmi şöyle rivayet eder: “Ubeydullah b. Ayşe babasından şöyle nakletmiştir: Müşrikler savaşta Ali (a.s) gördüklerinde artık hayattan ümitlerini keser ve birbirlerine vasiyet ederlerdi.”²

Cabir b. Abdullah şöyle demiştir: “Resululah'ın Hudeybiye gününde şöyle dediğini duydum: Bu Ali iyi insanların komutanıdır, azgınlarla savaşır. Ona yardım eden zafer kazanır ve onu yalnız bırakan yalnızlığa uğrar. Sonra sesini yükselterek şöyle dedi: “Ben ilmin şehriyim ve Ali de onun kapısıdır. Kim şehre girmek isterse işte bu kapıya gelsin”³

İbn-i Aabbas'tan şöyle nakledilir: “Muhacirler Bedir gününde 77 kişiden ibaret idiler Ensar'da 236 kişi idi. Resulullah'ın bayrağı Ali bin Eb-i Talibin ve Ensarin bayrağı da Sa'd b. Ubade'nin elindeydi.”⁴

Yine İbn-i Abbas'tan şöyle nakledirler: “Bedir, Uhud, Ahzap, Mekke fethi ve bütün savaşlarda Muhacirlerin bayrağı Ali'nin (a.s) elindeydi.”⁵

İmam Ali b. Ebi Talip, Ka'be'nin üzerindeki putları kırma kararı alındığında Resulullah'a eşlik etmesini şöyle anlatır: Resulullah'la birlikte hareket ettik ve Ka'be'ye geldik Resulullah benim omzuma çıktı sonra ayağa kalk dedi.

1– Musned Ahmed c.1 s. 199,

2– Menakib-i İbn-i Megazili 72 ve 106

3– Tarih-i Demişk c. 42 s. 383

4– Tarih-i Taberi c. 2 s. 138

5– Tarih-i Demişk c. 1. s. 142

Ben ayağa kalktım Resulullah (s.a.a) benim zaafımı görünce bana otur dedi ve ben oturdum Resulullah indiler ve kendileri oturdular ve sonra buyurdular ki benim omzuma çık. Ben onun omuzlarına çıktım o beni kaldırdı Ali (a.s) şöyle diyor: Bu durumda bana öyle geliyordu ki istediğim takdirde göğün ufuklarına bile ulaşırım. Ben Ka'be'nin üzerine çıktım onun üzerinde altından veya bakırdan bir takım timsaller vardı. Ben onları sağa, sola, öne ve arkaya doğru itiyordum ve koparmak istiyordum. Oları koparınca Allah'ın Resülü: At yere dedi, onları atıp kırdım aynen camın kırılması gibi. Sonra Ka'be'den indim; ben Resulullah'la süretle hareket edip etraftaki evlerin arkalarında kaybolmaya çalıştık. Bizi kimsenin görmesini istemiyorduk.”¹

İmam Ali'nin (a.s) bütün ilahi yönlerini özetlemek istersek Resulullah'ın onun hakkındaki şu benzetmesi yeterlidir.

Resulullah buyurmuştur ki “Kim ilminde Adem'e, azminde Nuh'a, hilminde İbrahim'e heybetinde Musa'ya, zühtünde İsa'ya bakmak isterse Ali b. Ebi Talib'e baksın.”²

4–Ali (a.s) Ahlaki Kişiliğinden Görünümler:

Hiz. Ali'nin (a.s) sahabilerden üstünlüğü şimdiye kadar değindiğimiz yönlerde kalmayıp o risaletin değerlerini ve kavramlarını ve örnek ahlakını kendi varlığında canlandırarak bütün sahabeyi ve insanlığı kendine imrendirecek şekilde hakkın övgüsüne layık olmuştur.

Aşağıda diğerlerine karşı ona seçkinlik veren bir takım davranış ve tutumlarını aktaracağız:

1– Allah Teala şöyle buyuruyor: “İnsanlardan öylesi var ki

1 – Musned Ahmed c.1 s. 84, Kenzu'l-Ummal c. 6 s. 407; Mustedru'l-Hakim c. 2 s. 366

2– Yenabiu'l-Mevedde Kunduzi, 40. Bölüm

kendi canını Allahın rızasını kazanmak için satar.”¹

Bu ayet, Ali b. Ebi Talip hakkında nazil olmuştur. Resulullah (s.a.a) hicret edince onu kendi borçlarını ödemesi ve emanetlerini sahiplerine vermesi için Mekke'de bırakmıştı. Ali (a.s) da Resulullah'ın emri ve isteği üzere onun yatağında yatmıştır oysa müşrikler o evi çevrelemiş ve kuşatmışlardır. Nakle göre Allah Teale Cebrail ve Mikail'e şöyle vahiy etti: Ben sizi birbirinize kardeş kıldım. Ve sizin birinizin ömrünü diğerinden daha uzun yaptım. Hanginin kendi hayatından kardeşine fedakârlıkta bulunur. Bunun üzerine onlardan her birisi kendi hayatını korumayı tercih etti. Allah o ikisine şöyle vahiy etti: Niçin sizler Ali b. Ebi Talip gibi olmadınız ben onunla Muhammed'din arasında kardeşlik bağı var ettim. O Peygamberin yatağında yatmış kendi nefsini ona feda etmeye hazır olmuş ve kendi hayatını ona isar etmiştir. Yere inin de onu düşmanından koruyun. Bunun üzerine o iki melek yere indiler. Cebrail Hz. Ali'nin ayak ucunda durmuş ve şöyle diyordu: Ne mutlu sana! Ne mutlu sana! Ey Ebi Talibin oğlu! Allah senin vasıtanla meleklerine iftihar ediyor.”²

2– Yine Kur'an-ı Kerim şöyle buyuruyor: “Ve onlar Allahın sevgisi üzere yemeklerini fakire, yetime ve esire yediriyorlar ve şöyle diyorlar yalnız Allah'ın rızası için biz bunu size veriyoruz sizden bir karşılık ve teşekkür istemiyoruz.”³

Ehl-i Sünnet'in ve Şia muhaddisleri şöyle nakletmişlerdir. Hasan ve Hüseyin hastalandılar. Resulullah onların görüşüne geldi ve Arabın büyükleri de onları ziyaret ettiler. Bunun üzerine Ali (a.s) üç gün oruç tuttu, anneleri Fatıma ve hizmetçileri fizde de oruç tuttular sonra Hasan ve Hüseyin iyileştirildi. Bu sırada Resulullah'ın Ehl-i Beyti'nin yanında az

1– Bakara: 207

2– Usdu'–Gabe, c. 4 s. S. 25; Mustedru'l–Hakim c. 3 s. 132; Tefsiru'l El–Kebir c. 5 s. 204

3– İnsan Suresi: 8–9

veya çok hiçbir şey bulunmuyordu. Ali (a.s) üç sa' arpa borç aldı Hz. Fatıma ondan bir ölçeğini un yaptı ve her biri için birer ekmek pişirdi. Ali (a.s) akşam namazını kılıp eve gelince bu ekmek iftar için önüne bırakıldı ve bu sırada kapıya bir fakir geldi ve onlardan yardım istedi. Onların her birisi kendi yemeklerini ona verdiler ve o gün ve geceyi hiçbir yemeden geçirdiler.

Sonra ikinci gün yine oruç tutular. Hz fatıma diğer bir ölçeği pişirerek iftar için önlerine getirdiğinde öksüz bir adam kapıya gelip onlardan yiyecek istedi. Onlardan her biri kendi yiyeceklerini ona sadaka olarak verdiler. Oruçlarının üçüncü günü olduğunda yemeği tekrar iftar için getirdiklerinde bu kez bir esir geldi ve onlardan yiyecek istedi. Onlardan her biri kendi yiyeceklerini ona verdiler. Ve bu üç gün boyunca sudan başka bir şey yeyip içmediler.

Resulullah (s.a.a) dördüncü gün onarlın açlıktan titrediklerini gördü; Fatma'nın açlıktan karnı sırtına yapışmıştı ve gözleri çukura inmişti. Resulullah (s.a.a): Ey vah! ey Allah! Resulullah'ın ailesi açlıktan ölüyorlar dedi. Cebrail inerek Allah'ın Ehl-i Beytin hakkında sana verdiği müjdeyi al dedi Resulillah neyi alayım ey Cebrail bunun üzerine Cebrail ona şu sureyi okuttu (*Hel ata*)¹

3- İmam Ali (a.s) Kufe şehrinde minberde olduğu sırada kendisine şu ayet hakkında soruldu: "Müminlerden öyle erkekler var ki Allah'la aralarında olan ahde sadık kaldılar, bazıları bu dünyadan göçmüş ve bazılarda beklemektedirler asla ahitlerinde bir değişiklik yapmadılar."²

Bunun üzerine Ali (a.s) şöyle dedi: "Allah bizi bağışla bu ayet benim ve amcam Hamza hakkında ve amcam oğlu Ubeyde b. Haris b. Abdulmuttalip hakkında inmiştir Ubeyde Bedir

1- Usdu'-Gabe, c. 4 s. S. 25; Tefsiru'l El-Kebir c. 5 s. 204

2- Ahzap: 23

savaşında şehit olarak bu dünyadan göçmüş Hamza da Uhut savaşında şehit olarak bu dünyadan göçmüştür ama ben insanların en kötüsünü bekliyorum ki o benim sakalımı şöylece kanıma boyayacaktır. Ve bu halde (sakalina ve başına işaret etti) ve buyurdu ki bunu bana dostum Ebu'l-Kasım Resulullah (s.a.a) bunu bildirmiştir."¹

4-Allahu Teala buyuruyor ki: "Onlar ki mallarını gece, gündüz, gizli ve açıkta infak derler."²

Ali (a.s) sadaka verişinde ilahi gayeyi gözeterek bir yandan müstahakkın durumunu riayet ederdi diğer yandan da insanları infaka teşvik ederdi.

Bu yüzden Kur'an-ı Kerim onun tutumlarını methetmiştir ve buyurmuştur ki: "Onlar ki mallarını gece gündüz gizli ve açıkta infak ederler" Ehl-i Sünnet nakletmiştir ki: "Bu ayet Ali (a.s) hakkında nazil olmuştur, onun dört dirhemi vardı. Bir dirhemini gece, bir dirhemini gündüz, bir dirhemini açık, bir dirhemini de gizlice infak etti ve bunun üzerine yukarıdaki ayet nazil oldu."³

5- Zazan şöyle nakleder: "Ali (a.s) tek başına çarşı da yürür kaybolana yol gösterir, zayıfa yardımda bulunur ve satıcılara bakkallara uğrar Kur'an'ı açıp şu ayeti okurdu" "O ahiret yurdunu biz yeryüzünde yücelmek ve fesat istemeyen kimselere karar kıldık"⁴

6- Hilim ve tahammülü: İmam Ali (a.s) insanların hatalarına tahammül eder, suçlunun suçundan geçer ve insanların cehaletleri karşısında hilimle davranırdı. O hilim ve tahammülün somut örneğiydi. Resulullah (s.a.a) kendisinden nakledilen bir hadiste şöyle buyurmuştur: "Eğer tahammül ve

1- Nuru'l-Ebsar Şeblenci s. 97; Es-Savaiku'l-Muhrike s. 80

2- Bakara: 274

3 - Esbabu'n-Nuzul Vahidi 64; Tefsiru'l El-Kebir c. 7 s. 98; Tefsiru'l- Hazin c. 1 s. 214; Usdu'l-Gabe c. 4 s. 25

4- Menakib-i Şehraşub c. 2 s. 104

hilim bir insan olarak temessül etseydi mutlaka o Ali olurdu.”¹

İnsanların içinde kendisine karşı en çok düşmanlık eden ve en şiddetli buğza sahip olan Mervan b. Hakem'i bile Cemel savaşında ele geçirdiğinde ondan vazgeçmiş ve onu salıvermişti.

1– Feraidu's–Sımtayn c. 2 s. 68

2. İMAM ALİ (A.S) HAKKINDA NAZİL OLAN AYETLER

Bu bölümde Hz Ali'nin diğer sahabeden üstünlüğünü açıklayan ayetlerden bir kısmına değineceğiz. Elbette bunlar o İmam'ın faziletini açıklamak için inmiş ayetlerin tümü değildir:

1– İbn-i Abbas'tan şöyle dediği nakledilir: **“De ki sizden risalet için bir karşılık olarak yakınlarınızı sevmekten başka bir şey istemem”** ayeti nazil olduğunda, Ey Allah'ın Resulü bize sevgileri farz olan yakınlarınız kimlerdir? diye sordular; Resullullah Ali, Fatıma ve bu ikisinin iki çocuğudur diye buyurdu.¹ Böylece Ali'nin (a.s) sevgisi diğer sahabelere farz kılınmıştır.

2– Allah Teala buyuruyor ki: **“Gerçekten sizin veliniz sadece Allah'tır, Onun Resulü'dür ve iman edip namazı hakkınca kılan ve rükû halinde sadaka veren kişilerdir.”**²

Bu ayeti kerimede Kur'an-ı Kerim Ali'nin (a.s) eşsiz bir davranışını ön plana çıkararak; onun müminlerin velisi olduğunu ve diğer sahabeden üstünlüğünü açıklamıştır.

Müfessirler bu ayetin sahabelerin de bulunduğu bir sırada namazda yüzüğünü bir fakire sadaka vermesi üzerine Ali b. Ebi Talip hakkında indiği hususunda söz birliği içerisindeyler.

Zemahşeri şöyle diyor: “*ve hum rakiuun*” ibresinin “*yuutune zekât*” tabirine Arapça grameri gereği hal olduğunu söylenmiştir. Buna göre ayetin anlamı şöyle oluyor: Onlar namazda rükû halinde sadaka veriler. Bu ayetin Ali *keremme'l Allah veçheh* hakkında nazil olduğu söylenmiştir.

1– Hasaisu'l-Vahyu'l-Mubin İbn-i Bitrık 81

2– Maide: 55

H. Ali namazında rükû halindeyken bir fakir ondan bir şey istemiş Ali küçük parmağında, bulunan yüzüğünü ona doğru atmıştır ve yüzük parmakta oynak şekilde olduğunda onu çıkarmak için namazın bozulmasına sebep olacak çok uğraşıya gerek duymamıştır. Eğer bir kimse bu ayetin Ali (a.s) hakkında inmesi nasıl doğru olabilir oysaki ifade çoğul şeklindedir? derse ona şu cevabı veririz:

Orada ayetin nüzulüne sebep olan bir kişi olmasına rağmen, lafzın çoğul şeklinde gelmesi insanların onun yaptığı işin benzerine, rağbet göstermelerinin, onun ulaştığı mükâfâtın benzerine ulaşmalarının, müminlerin iyilik ihsan ve fakirlere teveccüh etme ve onların durumlarına ilgi duyma hususunda bu dereceye varan hassasiyete sahip olmalarının gerektiğini açıklamak içindir. Şöyle ki hatta namazda bile olsalar eğer böyle bir durumla karşılaşarlarsa bunu namazı bitinceye kadar geciktirmemeleri gerekir.”¹

3– Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Ey Resul sana rabbinden indirileni tebliğ et.”**² Tefsir ve hadis imamları bu ayetin de (a.s) Gadir Hum'da Ali'nin imam olduğunu ve faziletini açıklamak için indiğini belirtmişlerdir.

Resulullah (s.a.a) Gadir-i Hum'da Ali (a.s) elinden tutup şöyle demişlerdir: “Ben kimin mevlası (önderi) isem Ali'de onun mevlasıdır. Allah'ım ona dost olana dost ol, ona düşman olana düşman ol; ona yardım edene yardım et ve onu yalnız bırakanı yalnız bırak. Nereye yönelse hakkı da onunla yönelt.”³

1– El- Keşşaf Zemahşeri, c. 1 s. 648

2– Maide: 67

3– Bu hadis mutevatir olarak hadis ve tarih kaynaklarında nakledilmiştir. Allame Eminî El-Gadir isimli ansoklebedik çalışmasında bu hadisin bütün senetlerini nakletmiştir ve onun mutevatir olduğunu ispatlamıştır. Bu hadisin mutevatir olduğunu birçok Ehl-i Sünnet âlimi de itiraf etmiştir. Şevahidu't-tenzil c. 1 s. 187; Taberi Tefsiri c. 7 s. 197; Es-Savaiku'l-Muhrike s. 75; Ed-Duru'l-Mensur c. 2 s. 297

İşte Kur'an nassıyla açıklanan bu ilahi belirleme ile Ali'nin (a.s) Resulullah'tan sonra diğerlerinden daha üstün olduğu ispat olur.

4–Alla Teala buyuruyor ki: **“Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten her türlü pislik ve kötülüğü gidermeyi ve sizi tertemiz kılmayı irade etmiştir.”**¹

Bu ayet açıkça Allah'ın iradesinin Ehl-i Beyt'te her türlü pislğin giderilmesine ve onları kapsamlı bir şekilde tertemiz kılmakla sınırlandırıyor. Bu sınırlama elbette ki Ehl-i Beytle ilgili olan irade ile ilgilidir.

Kuşkusuz Allah Teala bütün insanların temiz olmasını, pislklerden uzak olmasını teşrii iradeyle istemektedir. Bu kimseye özgü değildir. Onun için bu ayette geçen Ehl-i Beyte özgü olan iradeden maksat, tekvini iradedir. Yani Allah tekvini iradesiyle onların her türlü pislik ve kötükten uzak olmasını istemiştir.

Bilindiği üzere Yüce Allah'ta tekvini irade, mutlak gerçekleşen ve asla murattan ayrılmayan iradeye denir. Buna göre Ehl-i Beyt her türlü günahlardan hatalardan masumdurlar.

Bu ayettin Ehl-i Beyt hakkında yani peygamber, Ali, Fatma, Hasan ve Hüseyin hakkında indiği her iki kesimin de naklettiği birçok hadislerle sabittir. Bu hadislerin yetmişe aşkın senedi vardır.

Eğer bu derece meşhur olan hadislere güvenilmeyecekse o zaman artık hangi hadise inanılır.

Bu hadisler Şi'anın hadis kaynaklarında Emiru'l-müminin Ali'den, Ali b. Hüseyin'den, Muhammet b. Ali'den, Cafer b. Muhammed'den, Ali b. Musa Rıza'dan ve Ümm-i Seleme'den Ebuzer'den, Ebi leyla'dan, Ebi'l-Esvedueali'den, Ömer b. Meymun el-Evdi'den, Sad b. Ebi Vakkas'tan nakledilmiştir.

1–Ahzap: 33

Ehli Sünnet kaynaklarında da senetli olarak Ümm-i Selame'den, Ayşe'den, Ebu Said el-Hudri'den, Sa'd'tan, Vaile b. Asga'dan, Ebi'l-Hamra'dan, İbn-i Abbas'tan, Abdullah b. Cafer'den, Resulullah'ın hizmetcisi Sevban'dan, Ali b. Ebi Talip'ten ve Hasan bi Ali'den nakledilmiştir.

Bütün bu hadisler bu ayetin beş temiz kişi yani Resulullah, amcası oğlu Ali, Resulullah'ın kızı Fatıma ve Resulullah'ın torunları Hasan ve Hüseyin hakkında nazil olduğunu ifade eder. Yani Ehl-i Beyt'ten kasıt bunlardır ve diğerleri murat değildir.

Abdullah b. Ahmet b. Hanbel kendi müsnedinden babasından, O da Şeddad Ebi Ammar'dan şöyle nakleder: Vaile b. el Asge'in yanına vardım onun yanında bir grup insan bulunuyordu ve Ali (a.s) hakkında konuşuyorlardı.

Onlar kalkınca o şöyle dedi: “Resulullah'tan gördüğüm bir konuyu sana bildireğim mi?” Ben, “evet” dedim. O şöyle dedi Fatma'nın huzuruna vardım ve Ali (a.s) hakkında kendisine sordum. o Resulullah'a baş vur, dedi. Ben orada oturup Resulullah'ın gelmesini bekledim. Resulullah'ın yanında Ali, Hasan ve Hüseyin vardı. Hasan ve Hüseyin onun iki elini tutarak içeri girdiler. Resulullah, Fatıma ve Ali'yi kendi yanına çağırdı ve o ikisini önünde oturttu.

Hasan ve Hüseyini de iki dizine oturttu. Sonra elbisesini bir başka nakle göre bir kumaşı onların üzerine çekti sonra şu ayeti okudu: **“Kuşkusuz sadece Allah siz Ehl-i Beyt'ten her türlü kötülüğü ve pislği gidermeği ve sizi tertemiz kılmayı irade ediyor”** Sonra şöyle dedi: “Allahım işte bunlar benim Ehl-i Beytim'dir ve Ehl-i Beytim herkesten daha layıktır.”¹

1– Musned Ahmed 4, 107; Şevahidu't-tanzil c. 2 s. 10 Mecmeu'z-Zevaid c. 9 s. 121 birçok muhaddis ve mefessir bu ayetin Umm-i Seleme'nin evinde Ehl-i Beyt yani Resulullah, Hz. Ali, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin hakkında nazil olduğunu bildirmişlerdir. Bu konu şüphe götürmeyecek derecede açıktır.

Buna göre İmam Ali masumluk özelliğine sahiptir. Bu da onun Resulullah ve açıklanan Ehlibeyt'i dışında yeryüzünde bulunan herkesten daha üstün olduğunu açıklamak için delil olarak yeter.

5–Allahu Teala buyuruyor ki:

“Artık sana gelen bilgidен sonra kim peygamberliğin hususunda seninle tartışırса ona deki gelin çocuklarımızı ve çocuklarımızı, kadınlarımızı ve kadınlarımızı, kendimizi ve kendinizi çağırалım. Sonra Allaha yalvaralım ve Allahın lanetini yalancıların üzerine kılalım.”¹

Sahih hadislerle göre bu ayet nüzul olunca Resulullah Hıristiyanlarla mubahale için; yalnızca Hasan ve Hüseyini ve Hz. Ali ve Hz Fatıma'yı beraberine almış ve mubahale yerine çıkmış. Ve Allah'ım bunlar benim Ehl-i Beytim'dir diye buyurmuştur.

Bu vakıa Medine-i Münevvere'de hicretten sonra cereyan etmiştir. Bu dönemde Resulullah'ın zevceleri yanında bulunuyordu. Yakın akrabaları ve ashabı yanındaydı; onlardan kimseyi mubahale için kendi yanına almamıştır.

Bu da gösteriyor ki bu ayette geçen kavramlar sadece zikredilen kişilere aittir. Yani “kendi çocuklarından” maksat Hasan ve Hüseyindir. “Kadınlardan” maksat Hz. Fatımadır ve “kendimiz” kavramından maksat yalnızca Hz Ali'dir (a.s).

Eğer ayet başkalarını da kapsamına alacak olsaydı Resulullah (s.a.a) onları da beraberinde götürmesi gerekirdi. Başka bir ifadeyle eğer bu kavramların kapsamına giren başka kişiler o dönemde mevcut olsaydı onları da mutlaka ilahi emri yerine getirmek için kendi yanına alırdı. Çünkü ayette bu kavramlar çocuklarımız, kadınlarımız, kendilerimiz şeklinde çoğul tipte gelmiştir.

1– Al-i İmran 61

Bundan anlaşılıyor ki o dönemde bu kavramın kapsamına girenler yalnızca bunlardan ibaretti. Bu ayette “kendilerimiz” vasfının yalnız Ali'ı (a.s) kapsamına alması ve onda somutlanması; Hz. Ali'nin en büyük fazilet ve üstünlüğe sahip olduğunu yani Resulullah'ın kendisi konumunda yer aldığını göstermektedir.¹

Nitekim bunu teyit eden diğer bir takım hadisler de Resulullah'tan gelmiştir. Meşhur bir hadise göre Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey Ali! Senin bana göre konumun Harun'un Musaya olan konumu gibidir, ancak benden sonra bir Peygamber gelmeyecektir.” Yine buyurmuştur ki: “Ya Ali sen bendensin ben de sendenim.”²

Hz Ali (a.s) şura vakiasında bu fazilette orada bulunan kişilere karşı ihticac etmiştir ve orda bulunanlar Hz Ali'nin bu faziletlerini itiraf etmişler ve inkâr edememişlerdir.

Hatta bu ayette geçen kendilerimizden maksadın Hz. Ali olduğu o kadar açık bir konudur ki İbn-i Teyyime gibi kişiler bile onu itiraf etmek ve kabullenmek zorunda kalmışlardır.

İbn-i Teyyime ayette “kendimizi çağırалım” sözünden Ali (a.s) kastedildiğini kabullenerek bunu şöyle yorumlamaya çalışmıştır.

Burada Ali'nin Resulullah'ın kendisi menziletine çıkarılması onun akrabalık bağından kaynaklanır.

Ama sonra şöyle bir eleştiri ile karşı karşıya kalmış ve buna göre amcasının da bu vakıada bulunması gerekirdi demiştir. Çünkü amca, amcaoğlundan daha yakındır.

O bu eleştiriye şöyle cevap vermiştir: “Abbas İslam'da

1– Tefsiru'l El-Kebir c. 8 s. 81

2– Behrani bu manayı ifade eden hadislerin sayısını Ehl-i sünnet yoluyla 100 hadise ve Şia yokuyla yetmiş hadise vardırmıştır. Bkz. Gayetu'l-Meram 109 –152

öncülerden değildi ve Ali gibi Resulullah'a yakın kişilerden sayılmazdı." Böylece İbn-i Teymiye Ali'nin Resulullah'ın kendisi konumunda oluşunun ölçüsünü yalnızca akrabalık bağı değil onun İslam'daki öncülüğü ve Resulullah'a olan özel konumundan kaynaklandığını itiraf etmiştir.

Acaba bu özel konum onun diğerlerinden üstünlüğünü ve Allah'a yakınlığını göstermez mi?¹

Mubahale ayeti ile ilgili olarak sahabelen birçok hadis gelmiştir.

Bu hususta Cabir b. Abdullah'tan, Bura b. Azip'ten, Enes b. Malik'ten, Talha'dan, Zübeyr'den, Osman b. Affan'dan, Abdurrahman b. Avf'tan, Sa'd b. Ebi Vakkas'tan, Abdullah b. Abbas'tan, Resulullah'ın hizmetçisi Ebi Rafi'den ve diğerlerinden birçok hadisler nakledilmiştir. Yine tabilerden, Sudey'den, Kelbi'den, Şabi'den, Ebi Salih'ten bu hususta rivayetler gelmiştir. Muhaddisler tarihçiler müffesirler bunu kendi hadis kaynaklarında yerleştirip bu hususta söz birliğine sahiptirler.²

Örneğin bu hadis Müslim'de, Tirmizi'de, Taberi'de, Ebi'l Fida'da, Suyuti'de, Zemahşeri'de, Fahri Razi'nin Tefsirinde yer almaktadır ve onlar bu konudaki hadisin sahih olduğunu itiraf etmişlerdir.

Cabir şöyle demiştir: "Çocuklarımızı ve çocuklarınızı... ayeti Ehl-i Beyt hakkında nazil oldu." Cabir demiştir ki: Kendilerimizden maksat Allah'ın Resulü ve Ali'dir. Çocuklarımızdan maksat Hasan ve Hüseyin'dir, Kadınlarımızdan maksat Hz Fatıma'dır.³

6- Allah Teala buyuruyor ki: **"Gerçekten iman edip Salih**

1- Bkz. Minhacu's-Sünne c. 4 s. 33

2- El-İmame vel vilaye s. 138.

3- Gayetu'l-Meram 301 7. hadis

amel yapan kimseler işte onlar yaratıkların en hayırlısıdır"¹

Cabir b. Abdullah'tan şöyle nakledilir: Resulullah'ın huzurunda bulunuyorduk Ali b. Ebi Talip oraya geldi. Resulullah buyurdu ki işte benim kardeşim geldi.

Sonra Ka'be'ye yönelip elini Ka'be'ye vurdu ve şöyle buyurdu nefsimi ve canımı elinde tutan Allah'a yemin olsun ki kuşkusuz bu (Ali) ve onun Şiası gerçekten kıyamet günü kurtuluşa eren kimselerdir. Sonra buyurdu ki: Ali benimle birlikte sizin imanda öncünüzdür, ahdine en çok vefa edeniniz, Allah'ın emrine karşı en çok sebat göstereniniz, halk içinde en çok adaletle riayet edeniniz ve eşit şekilde malları böleniniz, Allah katında üstünlük yönünde en büyüğünüzdür" ve şöyle buyurdu bunun üzerine şu ayet nazil oldu" Gerçekten iman edip Salih işler yapanlar işte onlardır yaratıkların en hayırlısı." Cabir diyor ki Resulullah'ın (s.a.a) ashabı Ali geldiğinde şöyle diyorlardı işte yaratıkların en hayırlısı geldi."²

1- El-Beyyine: 7

2- Dimeşk Tarihi İbn-i Asakir c. 42 s. 371

3. ALİ'NİN (A.S) SAHABEDEN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ BİLDİREN NEBEVİ SÜNNETTEKİ AÇIKLAMALAR

Bu bölümde maksadımız Resulullah'tan (s.a.a) Ali (a.s) hakkında gelen bütün hadisleri sunmak değildir. Resulullahla Ali (a.s) arasındaki ilişkinin derinliğini gösteren ve Peygamber'den sonra ilahi emanet olan hilafet ve velayet makamını yüklenmek için seçilmiş kişinin Ali olduğunu bildiren hadisleri de bu bölümde aktarmak istemiyoruz. Maksadımız sadece Resulullah'ın (s.a.a) Allah'ın iradesi dâhilinde ümmeti aydınlatmak için Ali'nin (a.s) diğer sahabeden üstünlüğünü ortaya koyan sözlerine değinmektir.

1– Zemaşşeri kendi senedi ile şöyle nakleder: Resulullah (s.a.a) buyurdular ki: “Fatıma benim kalbimi harekete geçiren kan, iki çocukları yüreğimin meyvesi, eşi gözümün nuru ve onun evlatlarından olan imamlar Rabbimin eminleri ve Allah'la yaratıkları arasındaki gökten yere uzanmış ipidir. Kim onlara sarılırsa kurtulur ve kim onlardan ayrılırsa yok olur.”¹

Böylece Ehl-i Beyt İmamları hidayete kılavuzluk eden sarılmalarına emredilen en faziletli kişilerdirler.

2– Ebi Said el-Hudri şöyle nakleder: “Bizler bir arada oturmuş Resulullah'ın (s.a.a) gelmesini bekliyorduk. Resulullah hanımlarından birinin evinden çıkıp geldi. Bizde onunla hareket ettik. Resulullah'ın terliği koptu ve ayağından çıktı. Ali (a.s) geride kalıp o terliği düzeltmeye koyuldu. Biz Resulullah'la yola devam ettik biraz yol aldıktan sonra Resulullah ayakta durup bekledi. Biz de onunla bekledik. Sonra şöyle dedi: “

1– Zimeşşeri El-Menakip adlı eserinde nakletmiştir. Bu kitap el yazmasıdır. Bkz. İhkaku'–Hak c. 4 s. 228 ve c. 9 s. 298; Yenabiu'l–Mevedde s. 82

kuşkusuz sizden Kur'an'ın tevili üzere savaşacak birsi vardır nitekim ben Kur'an'ın tenzili üzere savaştım.” Bizler bu kişinin kim olduğunu öğrenmek istedik aramızda Ebubekir ve Ömer de bulunuyordu. Resulullah “hayır” dedi. “O terliği tamir eden kişidir” Biz gelip onu müjdeledik o sanki Resulullah'ın sözünü duymuştu.¹

Diğer bir nakle göre şöyle rivayet eder: Başını kaldırmadı sanki o kendisi duymuştu. Bu tür hadisler Ali (a.s) sahabeden üstünlüğünü gösterir.

Çünkü bu hadise göre Resulullah'tan sonraki aşamada hakkı gerçekleştirmek ve ispat etmek görevini üstlenen Ali'dir ve sahabe ona katılmakla görevlidirler.

3– Resulullah'tan Çeşitli Yerlerde Şöyle Nakledilmiştir:

“Ali bendendir ve ben de Ali'denim o benden sonra her müminin önderi ve velisidir” Benden taraf (ayetleri) ben ve Ali'den başka kimse halka iletemez.”²

4– Resulullah'ın Hz fatımayı iki halifeye değil Hz. Ali (a.s) ile evlendirmesi Resulullah'ın ona özel teveccüh ve inayetini göstermektedir.

Abdullah b. Yezit babasından şöyle nakleder: Ebubekir ve Ömer Fatıma'yı Resulullahtan istediler. O Fatıma küçüktür dedi. Ama Ali isteğinde Fatıma'yı onunla evlendirdi.³

5– “Peygamber'in mescidine açılan kapıların –İmam Ali'nin evinin kapısı müstesna– kapatılması.

Ahmed'in Müsnedinde çeşitli senetlerle şu hadis yer

1– Musned Ahmed b. Hanbel c. 3 s. 83; Usdu'l–Gabe c. 3 s. 283; Hilyetu'l–Evliya c. s. 67

2– Musned-i Ahmed c. 4 s. 164 beş senetle bu hadisi nakleder. Sahih-i Buhari c. 3 s. 229. Tirmizi c. 5 s. 591

3– Sünen-i Nesai c. 3 s. 265. Sahih-i İbn-i Habban c. 15 s. 399

almaktadır.

“Peygamber (s.a.a) Ali’nin kapısı dışında tüm kapıların kapatılmasını istedi. Halk bu konuda konuşmaya başladı. Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) bir konuşma yaparak Allah’a hamd edip Ona övgüde bulundu sonra şöyle dedi: “Ey halk ben Ali’nin kapısı dışında bu kapıların kapatılması hakkında emredildim, ama bu hususta içinizden konuşan kişi bazı laflar etmiştir. Allah’a yemin olsun ki ben kendimden yana ne bir şeyi kapatmış ne de bir şeyi açmışımdır, sadece bir görevle görevlendirildim de o emre uydum.”¹

6– Peygamber’in Ali (a.s) İle Kardeşliği

Tarihi kaynaklarda yer aldığına göre Resulullah insanların arasında kardeşlik bağı meydana getirdi.

Yalnız Ali’yi bıraktı onun için bir kardeş belirlemedi Hz Ali: “Ya Resulullah ashabın arasında kardeşlik bağı icat ettin. Beni bıraktın.” diye sordu. Resulullah: “Seni kendim için bıraktım; kuşkusuz sen benim kardeşimsin ve ben de senin kardeşimim, eğer bir kimse seni anarsa şöyle de: Ben Allah’ın kulu ve Resulü’nün kardeşiyim bu iki özelliği senin dışında yalancından başkası iddia etmez. Beni hak üzere görevlendiren Allah’a yemin olsun ki seni sadece kendim için geriye bıraktım.”²

7– Diğer bir hadis:

Ali (a.s) mahsus olan faziletleri açıklayan hadislerden biri de Sa’d b. Ebi Vakkas’tan nakledilen şu hadistir:

Müslim kendi sahihinin 4. cilt Hayatu’s-Sahabe kitabında şöyle naklederi: Amr b. Sa’d b. Ebi Vakkas babası Sa’d b. Ebi Vakkas’tan nakleder ki:

1– Sünen-i Tirmizi c. 2 s. 301; Mustedrek-i Hakim c. 3 s. 4, 116, 125 Kenzu’-ummal c. 11 s. 598

2– Usdu’-Gabe, c. 4 s. 29; Tehzibu’l-Kemal c. 5 s. 126, Et-Tac el-Camiu lil Usul c. 3 s. 317

Ebu Sufyan oğlu Muaviye Sa’d b. Vakkas’a: Ali’ye sövmene ne engel oluyor? dedi.

O şu karşılığı verdi: “Resulullah’ın onun hakkında söylediği üç konuyu hatırlamam; ben asla ona sövmem.

Bu özelliklerden birinin bende olmasını kızılderili develerden daha çok severdim. “Resulullah’ın bazı savaşlarında onu Medine’de kendi yerine bırakınca, Ali Resulullah’a: “Ey Allah’ın Resulü! Beni kadınlar ve çocuklarla mı bırakıyorsun.” dedi, Resulullah ona şöyle dedi: Sen bana konumunun Harun’un Musa’ya konumu gibi olmasına razı olmaz mısın? Ancak benden sonra peygamberlik yoktur.” Yine Resulullah’ın Hayber savaşında şöyle dediğini duydum: “Bayrağı öyle birine vereceğim ki Allah ve Resulünü sever ve Allah ve Resulü de onu sever .” Biz hepimiz boyunlarımızı uzatarak bunun kim olacağını öğrenmek istiyorduk. Resulullah Ali’yi bana çağırın diye buyurdu. Ali’yi ona getirdiler. Ali’nin gözleri rahatsız idi. Resulullah onun gözlerine ağzının suyundan sürdü ve bayrağı onun eline verdi ve Allah onun eliyle fetih ve zafer nasip eyledi. Yine “De ki gelin çağıralım, çocuklarımızı ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı... ayeti nazil olunca: Resulullah; Fatıma, Ali, Hasan ve Hüseyin’i çağırırdı ve dedi ki: “Allah’ım işte bunlar benim Ehl-i Beytim’dirler.”¹

1– Bkz. Sahih-i Muslim; Sünen-i Tirmizi c. 2 s. 300; Musned Ahmed b. Hanbel c. 1 s. 185;

4. KONU: SAHABENİN ALİ (A.S) ŞAHSİYETİNDEN İZLENİMLERİ

İmam Ali b. Ebi Talib'in risaleti gerçekleştirmek ve hakkın kelimesini yüceltmek için bi'setin başlangıcından sürdürdüğü eşsiz rol ve ilahi çabalar sahabenin ruhunda olumlu ve etkin izlenimler bırakmıştır. Öyle ki Hz. Ali'nin attığı adımlar hareket tahtası ve Resulullah'tan sonra o zorluklarda başvurulacak merci olmuştur.

Bu konu o kadar açıktır ki saha ve siyer kitaplarında onunla ilgili birçok örnekler zikredilmiştir. Burada sahabenin Ali (a.s) hakkında ve onun diğerlerinden üstünlüğünü gösteren bir takım açıklamalarına yer vereceğiz.

1. Halife:

1. Halife Ebu Bekir'in İmam Ali'ye birçok sorunlarda ve çıkmazlarda müracaat ettiğini görüyoruz.

Tefsir alanında Birinci Halife'nin Kur'an'ın bir takım ayetlerini tefsir etmeye gücünün yetmediğini itiraf ettiğini görmekteyiz.

Ebi Melike şöyle nakleder: "Ebu Bekir'e Kur'an'dan bir harfin tefsiri hakkında sorulunca şöyle dedi: "Hangi gök kubbesi bana gölge yapar ve hangi yer toprak beni üzerinde taşır ve ben nereye giderim, ne yaparım eğer Allah'ın kitabı hakkında Allah'ın irade etmediği bir şey söylersem."¹

Ebu Bekir'den şu ayet hakkında sorulmuştu: "**ve fakiheten ve ebba**"² Bu konu Emir'ul-Müminin Ali (a.s) ulaşınca şöyle dedi: "Subhanallah niçin bunu bilmemiş ki? Kur'anda geçen

"eb" mera ve otlak anlamındadır. Allahu teala "**ve fakiheten ve ebba**" derken yaratıklarına verdiği nimetleri ve onların yiyeceklerini açıklamak istemiştir. Burada onlar için ve onların hayvanları için canlarını korumalarına yarayacak ve isimlerinin bekasını sağlayacak nimetlerden söz edilmiştir.¹

Nitekim Birinci Halife'den Resulullah'ın vasfını anlatması sorulunca bu konuda, aciz olduğunu bildirmiş ve yine sonuçta Ali (a.s) Resulullah'ın özelliklerini beyan etmiştir.

2. Halife:

İmam Ali (a.s) birçok meselede ve dinin hükümleriyle ilgili konularda 2. Halife'nin müracaat ettiği merci' durumundaydı.

Hatta birçok yerde 2. Halife'nin şu cümleyi dediği meşhurdur: "Eğer Ali olmasaydı Ömer helak olurdu."²

Muhammed b. Halid Ezzebi şöyle nakleder: "Ömer b. Hattap hitap edip hitabetinde şöyle bir soru sordu: "Sizleri bildiğiniz ma'ruflardan (iyi işlerden) kabul etmediğiniz münkerlere (kötü işlere) doğru çevirsek ne yaparsınız?" Halk sustu; Bu soruyu üç kez tekrarladı. Ali (a.s) ayağa kalkıp şöyle dedi: "Ey Ömer! O zaman senin tövbe etmeni isteriz eğer edersen kabul ederiz. Ömer dedi ki: "Eğer tövbe etmezsem ne yaparsınız?" Ali (a.s) şöyle dedi: "O zaman gözlerini taşıyan başına kılıçla keseriz. Bunun üzerine Ömer dedi ki: Allah'a hamd olsun ki bu ümmet'te eğrilince bizi düzeltecek birini karar kılmıştır."³

Yine içki içenin haddinin miktarı hakkında Ömer'in Ali (a.s) ile istişare ettiği nakledilir.

Sevr b. Yezid ed-Diyeli şöyle nakleder: Ömer b. Hattap içki içen kişi hakkında istişare etti, Ali (a.s) şöyle dedi: "Ona seksen kırbaç vurman gerekir. Çünkü eğer içki içerse; sarhoş olur,

1 – Muntehb-i Kenzi'l-Ummal Musned Ahmed'in haşiyesinde basılmıştır. c. 5 s. 396

2– Abese: s. 31

1– El-İrşad Şeyh Mufid c. 1 s. 200

2– Kenzu'-ummal c. 1 s. 154; Mustedrek-i Hakim c. 1 s. 457,

3– Menakib-i Harezmi s. 98

sarhoş olursa, hezryan söyler, hezryan söyleyince başkalarına iftirada bulunur.¹

Bunun üzerine Ömer içki hususunda seksen kırbaç vurulmasını emretti.

3. Halife:

Üçüncü Halifenin de birçok konularda Ali (a.s) müracaat ettiği nakledilmiştir.

Be'cet b. Abdullah el-Cüheni şöyle nakleder: Bizlerden bir erkek Cüheyriye'den bir kadınla evlendi. 6 ay tamamlanınca o kadının çocuğu oldu ve o kadının kocası Osman b. Affan'a müracaat etti ve Osman o kadının recm edilmesini emretti.

Bu olay Ali (a.s) ulaştı. Ali geldi ne yapıyorsun dedi. Osman 6 ay dolunca çocuk doğurmuş bu mümkün olur mu? dedi.

Ali (a.s) acaba Allah Teala'nın bu ayetini duymadın mı? Allah Teala buyuruyor ki kadının gebelik dönemi ve çocuğun ondan ayrılması 30 ay sürer. Acaba süt emzirme dönemini ondan çıktığımızda 6 ay kalmaz mı? Osman: "Allah'a yemin olsun ben onu anlayamadım dedi."²

Yine Muhammed b. Yahya b. Habban'dan şöyle nakledilmiştir. Onun büyük babası Habban b. Munkiz'in iki karısı vardı. Birisi Haşimilerden diğeri de Ansarilerden. Ensari'lerden olan karısını boşadı. Kadın boşanırken süt emziriyordu. Bir yıl geçti ama adet olmadı. Sonra büyük babam öldü. O kadın ben ondan miras alırım çünkü ben bu süre içerisinde hayız olmadım dedi.³

Bunun üzerine iki kadın Osman b. Affan'ın yanına gelip şikâyetçi oldular. Osman o kadının miras alacağına dair hüküm verdi Haşimi olan kadın Osman bin affanı kınadı. Bunun

1- Kenzu'l-Ummal c. 3 s. 100

2- Ed-Durru'l-Mensur c. 6 s. 40

3- Kenzu'l-Ummal c. 5 s. 145

üzerine Osman şöyle karşılık verdi: "Bu amcanın oğlunun işidir o bize bunu emretti (yani Ali b. Ebi Talip)

Yine nakledilmiştir ki bir Kureys'li gençle kötü iş yapan bir adamı getirdiler. Osman "bunun hanımı var mı?" diye sordu: Onlar: Bir kadınla evlenmiş ama henüz o kadınla bir araya gelmemiştir, dediler. Ali (a.s) Osman'a dedi ki eğer o kadınla bir araya gelmiş olsaydı recim olmayı hak ederdi. Ama o kadınla bir araya gelmediği için ona had uygulanır. Ebu Eyüp diyor ki: Ben şahadet ederim ki Ebu'l-Hasan'ın ne dediğini ben duydum.¹ Bunun üzerine Osman o adamın kırbaçlanmasını emretti.¹

İbn-i Abbas:

İbn-i Abbas şöyle nakleder: Allah'a yemin olsun ki Ali b. Ebi Talib'e ilmin onda dokuzu verildi ve Allah'a yemin ederim ki o onda birde de sizlerle ortaktır.²

İbni Mes'ut:

İbn-i Mes'ut şöyle demiştir: Bizlere şu hadis söylenirdi: "Medine halkının yargıda en üstün olanı Ali b. Ebi Talip'tir."³

Yine şöyle demiştir: Miras hükümlerini en iyi bilen Ali'dir.

Ebu Said el-Hudri şöyle demiştir: "Sahabenin yargıda en üstün olanı Ali'dir."⁴

Yine Ayşe'den şöyle dediği nakledilir: "Ali sünnete en çok vakıf olandır."⁵

Ata'dan da şu "Muhammed'in ashabının arasında Ali'den daha bilgin olanı var mıydı" diye sorduklarında o hayır Allah'a

1- Kenzu'l-Ummal c. 5 s. 469

2- El-İstiab İbn-i Abdu'l-Birr c. 3 s. 41

3- El-Mustedrek c. 3 s. 41

4- Fethu'l-Bari İbn-i Hacer c. 8 s. 136

5- El-İstiab c. 3 s. 40

yemin olsun ki ben öyle birini tanımıyorum diye karşılık vermiştir.”¹

Hız. Ali’yi diğer sahabelerden üstün kılan özelliklerden biri de Resulullah’tan onun düşmanları hakkında gelen hadislerdir. Müsned-i Hanbel’de birçok senetle Peygamber’in şöyle buyurduğu nakledilir: “Kim Ali’ye eziyet ederse gerçekte bana eziyet etmiştir.”² Veya bir diğer hadiste şöyle dediği nakledilir: “Ey insanlar kim Aliye eziyet ederse kıyamet günü Yahudi ya da Hristiyan olarak mebus olur.”³

Yine Ahmed b. Hanbel’in Müsnedinde şu hadis yer almıştır ki Resulullah (s.a.a) buyurdular ki: “Ey Ali! Sana müminden başkası sevgi beslemez ve sana münafıktan başkası buğz etmez.”⁴

Yine bir hadiste Resulullah (s.a.a) Hız. Ali ye işaretle “Ey insanlar çocuklarınızı Ali’nin sevgisiyle sınayın, çünkü Ali asla kimseyi sapıklığa çağırılmaz ve hidayetden uzaklaştırmaz. Çocuklarınızdan hangisi onu severse bilin ki o sizdendir. Kim de ona düşman kesilirse buğz ederse o sizden değildir.”⁵

Resulullah (s.a.a) ümmetin hafızasına İmam Ali’nin (a.s) konumunun önemini, onun çizgisine uymanın ve ona sarılıp sapıklık ve azgınlıklardan korunmanın gerekliliğini yerleştirmeye çalışmıştır. Bu gerçeği Resulullah (s.a.a) Ammar’a şöyle ifade etmiştir: “Benden sonra ümmetimin arasında ihtilaf meydana gelecektir. Kılıç aralarında dolaşacak. Onlardan bir kısmı bir kısmını öldürecek, bir kısmı bir kısmından teberri edecektir. Ey Ammar kim bir kılıç kuşanıp ta

Ali’ye düşmanına karşı yardımda bulunursa Allah Teala kıyamet günü incilerden gerdanlıklar onun boynuna dizez. Ve kim de bir kılıç kuşanıp onun düşmanına yardımda bulunursa Allah ateşten ona gerdanlık yapar. Bu durumu gördüğün zaman sen sağımda olan bu kişiye yani (Ali’ye) sarıl.”¹

Erkeme nakledeki İbn-i Abbas ona ve oğlu Ali’ye gidin Ebu Saidi Hudri’den onun anlatacağı hadisleri dinleyin dedi.

Erkeme diyor ki biz hareket edip geldik. O bahçesinde bulunuyordu bizi görünce abasını alıp yanımıza geldi ve oturdu. Ve bize hadis söylemeye başladı ta ki mescidül nebevinin yapılışını anlatmaya vardı.

O şöyle dedi: “Bizler kerpiçleri birer birer taşıyorduk ama Ammar b. Yasir ikişer ikişer kerpiçleri taşıyordu. Ebi Sait el-Hudri şöyle ekledi: “Resulullah onu gördü ve onun üzerindeki toprakları temizleyerek dedi ki: Ey Ammar neden arkadaşlarının gibi sen de birer birer taşı mıyorsun? O dedi ki : “Ben Allah’tan mükâfat umuyorum.” Resulullah onun üzerindeki toprakları silkip temizliyor ve şöyle diyordu. “Yazıklar olsun onlara; ey Ammar seni azgın bir grup şehit edecektir. Sen onları cennete çağıracaksın, ama onlar seni ateşe çağıracaklar.” Bunun üzerine Ammar şöyle diyordu: “fitnelerden rahmana sığınıyorum.”²

Resulullah’ın gelecek olaylarla ilgili bu işaret ve uyarılarından İmam Ali’nin çizgisi ile risalet çizgisinin bir olduklarını ve gerçekte Ali’nin çizgisinin risaletin şer’i bir uzantısı olduğu anlaşıyor.

İmam Ali (a.s) ilahi değerleri somutlaştıran ve Peygamberin risaletinin bayrağını ondan sonra taşıyan kişiydi. Ama onun

1– El-İstiab c. 3 s. 40

2– Hasaisu’l-Vahyu’l-Mubin İbn-i Bitrik 217

3– Musned Ahmed b. Hanbel c. 3 s. 418; Mizanu’l-İtidal c. 3 s. 151

4– Musned Ahmed b. Hanbel c. 1 s. 84 ve 95–128; Sahih-i Muslim c.

1 s. 41; et-Tac el-Cami’ lilusul c. 3 s. 335; Sünen-i Nesai c. 2 s. 271

5– Tercüme-i Ali, Dimeşk Tarihi İbn-i Asakir c. 2 s. 225

1– Usdu’-Gabe, c. 5 s. 29; Tarih-i Bağdad c. 13 s. 186; Mecmeu’z-Zevaid c. 6 s. 236

2– Sahih-i Buhari kitabı’s-Salat; Sahih-i Muslim kitabı’l-fiten; Tirmizi c. 5 s. 628; Mustedreku’s-sahiheyn c. 2 s. 148

karşıtı olan çağrılar sapıklık, aşırılık, zulüm ve diğer icraatlardan geri kalmamışlardır.

Ebu Said el-Hudri'den şöyle nakleder: "Bizler Resulullah'ın huzurundaydık o beytu'l-malı bölüyordu. Bu sırada Zul-huveysere (Beni Temim kabilesinden bir kişinin adı) Resulullah'ın yanına gelip şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resülü adaletli davran." Resulullah: "Yazıklar olsun sana! Eğer ben adaletli davranmazsam kim adalet üzere davranır! dedi. Eğer ben adalet yapmazsam o zaman ben hüsrana uğrarım ve maksada erişmem." Ömer dedi ki: "Ya Resulullah! bana izin ver de onun boynunu vurayım." Resulullah bırakın onu dedi. Onun bir takım arkadaşları var ki onun ve onların namazı ve onların orucu bir değer taşımaz. Onlar Kur'an okurlar ama Kur'an gırtlaklarından geçmez. Ok yayından fırlayıp gideceği gibi onlar da dinden fırlayıp uzaklaşırlar. Onların belirtisi siyah bir kişidir ki onun pazuların'dan biri kadının memesi ve ya kadının kadınlık organı gibidir. Oradan sürekli akıntı akmaktadır. Onlar insanların en iyi en hayırlı fırkasına karşı huruç edeceklerdir. Ebu Said diyor ki: Şahadet ederim ki ben bu hadisi Resulullah'tan duydum ve şahadet ederim ki Ali b. Ebi Talip işte o adamlarla savaştı ve ben de onunla birlikteydim. Ali o adamın öldürülenler arasında aranmasını emretti. Onu bulup getirdiler. Ona baktım Resulullah'ın açıkladığı vasf üzereydi."¹

Yine Resulullah'tan gelen diğer birçok hadisler ister sahabeler döneminde olsun, ister sonradan gelecek Müslümanlar arasında olsun Ali'nin (a.s) diğerlerinden üstün olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu hadisler gösteriyor ki İmamın davranış ve tavırları geçici bir tutum ve şartlara göre değişen bir tavır değildir. Gerçekte Hz. Ali'nin hakla ilişkisi kavram ile o kavramı somutlaştıran

1- Sahih-i Buhari kitab-i Bedu'l-halk; Hasais Nesai, 137; Mizanu'l-İtidal Zehebi, c. 2 s. 263

gerçeğin birliği türündendir.

Ebuzer'in hizmetçisi Sabit'ten şöyle nakledilmiştir: O diyor ki Ümm-i Selem'in yanına vardım ve onun ağladığını gördüm. Hz. Ali'yi hatırlamıştı ve şöyle diyordu: Resulullah'tan duydum ki şöyle diyordu: "Ali hak ile birlikte hak da Ali iledir. O ikisi birbirinden kıyamet günü havuzun başında bana varıncaya kadar ayrılmazlar."¹

Yine birçok senetlerle Resulullah'tan şöyle nakledilmiştir: "Ali bendendir ve ben de Ali'denim. O benden sonra her müminin velisi ve önderidir. Benimle ilgili olan ilimleri (Kur'an ayetlerini ilk ulaştırılmasını) benden taraf, ben ve Ali'den başka kimse yapamaz."²

Hız Ali'nin üstünlüğünü gösteren özelliklerinden biri de ondan nakledilen onlarca keramettir. Bu kerametlerden birçoğu muteber kaynaklarda nakledilmiştir.

Biz sadece örnek olsun diye Fahr-i Razinin tefsirinde yer alan bir kerameti nakletmekle yetineceğiz. O şöyle demiştir:

"Acaba mağara ve rakim ashabının bizim ilginç ayetlerimizden olduğunu mu sandın." ayeti ile ilgili olarak şöyle rivayet edilmiştir: Hz. Ali'nin (a.s) dostlarından olan siyah bir köle hırsızlık yapmıştı. Onu yakalayarak Ali (a.s) getirdiler. Ali (a.s) ona hırsızlık mı yaptın diye sordu o "evet" dedi.

Bunun üzerine Ali (a.s) onun elini kesti. O Hz Ali'nin yanından ayrıldı. Yolda Selman Farisi ve İbn-i Kuvva ile karşılaştı İbn-i Kuvva: Elini kim kesti? diye sordu.

O: "Müminlerin emiri ve Müslümanların önderi Resulullah'ın damadı ve Betül'ün eşi" diye cevap verdi.

1- Tarih-i Bağdad c. 14 s. 321; Mustedreku's-Sahih c. 3 s. 297; sahih-i Tirmizi c. 2 s. 297

2- Musned Ahmed c. 4 s. 164 ve 165 beş senetle; Sahih-i Buhari c. 3 s. 229; Hasais Nesai 19ve 20; Sünen-i Beyheki c. 8 s. 5

İbn-i Kuvva: Elini kesmiştir yine sen onu böyle meth mi ediyorsun? dedi.

O: Neden onu meth etmeyeyim, oysa o benim elimi hak üzere kesti ve beni ateşten kurtardı.” diye karşılık verdi.

Selman onun bu sözlerini duydu ve bunu Ali’ye (a.s) bildirdi.

Ali (a.s) o siyah köleyi çağırdı ve onun elini dirseğinin üzerine bıraktı ve üzerine bir mendil örttü ve bir takım dualar okudu. O arada biz gökten şu sesi duyduk örtüyü onun elinin üzerinden kaldırı diye. Biz o örtüyü elinin üzerinden kaldırdık ve elinin Allah’ın izni ve güzel lütfüyle iyileştiğini gördük.¹

Konun özeti:

Görüldüğü gibi Ali b. Ebi Talip sahabenin nazarında en güzel izlenimi bırakmış ve bu tefsir hadis ve tarih kitaplarını dolduracak şekilde onların Ali’nin diğer sahabelerden üstün olduğunu açıklamalarına sebep olmuştur.

Nitekim Ali’nin (a.s) imana dayalı tavır ve tutumuyla ilmi ahlaki cihadı yetenek ve vasıflarıyla Resulullah’ın (s.a.a) ve risaletin çizgisini kimseye gizli kalmayacak şekilde canlandırmış ve somutlaştırmıştır. Böylece o Resulullahtan sonra risaletin tatbikinde en yüce örnek olmuştur. Oysaki diğer sahabeler bu örneğe iman ve amel yönünden ulaşmakta aciz kalmışlardır. Kur’an-ı Kerim ve Resulullah’ın (s.a.a) apaçık sözleri de Ali’nin (a.s) sahabeden üstünlüğüne tanıklık etmektedir.

Ve yine Ali (a.s) genelde bütün sahabelerin ve özel olarak halifelerin ilmi ve diğer sorunlarını halletmekte en büyük merci durumundaydı.

Buna göre İmam Ali b. Ebi Talip (a.s) Resulullah’tan (s.a.a) sonraki kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği en üstün sahabedir.

1– Tefsiru’l–Kebir c. 21 s. 88;